

BOTANICUM

KASVITIETEEN TIEDOTUSLEHTI • 10/2019 • 13.12.2019

Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskuksen Luomuksen kasvitieteen yksikkö
sekä Viikin kasvibiologia

Vastaava päätoimittaja Marko Hyvärinen (@helsinki.fi), toimittaja Leena Helynranta (@helsinki.fi)

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO

Vierailijoita

- 2.–6.12. **Peteris Evarts-Bunders**, Latvia, Daugavpils University. *Taxonomy of Ranunculus auricomus group in the Baltic countries*. Yhteyshenkilö Alexander Sennikov.
- 2.–6.12. **Aiva Bojare**, Latvia, Daugavpils University. *Taxonomy of Ranunculus auricomus group in the Baltic countries*. Yhteyshenkilö Alexander Sennikov.
- 2.–6.12. **Dana Krasnopolska**, Latvia, Daugavpils University. *Taxonomy of Pilosella in Latvia*. Yhteyshenkilö Alexander Sennikov.
- 2.–6.12. **Inita Svilane**, Latvia, Daugavpils University. *Taxonomy of Euphrasia in the Baltic countries*. Yhteyshenkilö Alexander Sennikov.
- 2.–6.12. **Irina Urbanavichene**, Venäjä, Pietari, Komarov Botanical Institute. *Caucasian Cladonia and Bryoria*. Yhteyshenkilöt Teuvo Ahti & Leena Myllys.

Matkoilla

- 3.–20.12. **Annina Launis**, Puola, Gdansk, Saksa, Frankfurt ja Ruotsi, Uppsala, herbaariovierailuja.
- 5.–18.1. **Annina Launis**, Tsekki, Český Krumlov, 2020 Workshop on Genomics.

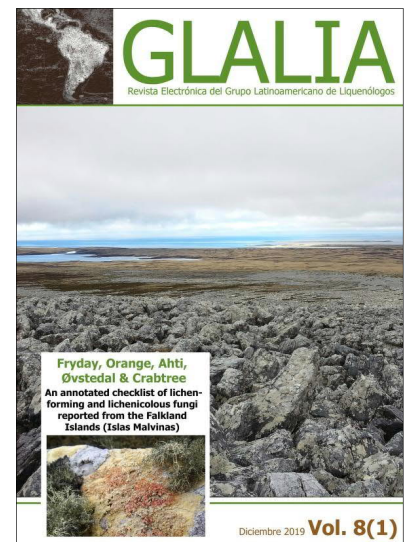
Syksyn viimeinen kollokvio

Kasvitieteen kollokvio **torstaina 19.12. kello 14.00–15.00** Kaisaniemessä kasvimuseorakennuksen Nylander-salissa. Kahvin voi hakea mukaan toisen kerroksen kahvihuoneesta. Järjestäjänä toimii professori **Jouko Rikkinen** (@helsinki.fi).

- Professori **Jouko Rikkinen**: *Modern and fossilized spore plants and fungi (new findings from Göttingen)*.

Uusia julkaisuja

- Enroth, J.** 2019: Riippusammalten (Neckeraceae) systematiikka ja evoluutio. [Systematics and evolution of the moss family Neckeraceae]. — *Bryobrotherella* 22: 33–34.
- Enroth, J.** 2019: Kirja-arvostelu: Piippo, S. & Koponen, T.: Suomen sammalet. — *Bryobrotherella* 22: 68–69.
- Fryday, A.M., Orange, A., Ahti, T., Øvstedal, D.O. & Crabtree, D.E.** 2019: An annotated checklist of lichen-forming and lichenicolous fungi reported from the Falkland Islands (Islas Malvinas). — *Glia* 8(1): 1–100. https://archive.org/details/glia_8_1
- Hæggström, C.-A.** 2019: The genus *Papaver* in the Åland Islands, SW Finland. — *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 95: 100–112. journal.fi/msff/article/view/88153
- Hæggström, C.-A.** 2019: The Hawthorn Moth *Scythropia crataegella* (Lepidoptera: Yponomeutidae) in Mariehamn, Åland Islands, in 2010–2018. — *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 95: 113–121. journal.fi/msff/article/view/88154
- Koponen, T.** 2019: Prof. Jiří Váňa (1940–2018). — *Bryobrotherella* 22: 6–7.
- Koponen, T.** 2019: Uutta sammalkirjallisuutta. Literature reviews. 8. — *Bryobrotherella* 22: 62–67.
- Küpper, F.C., Tsiamis, K., Johansson, N.R., Peters, A.F., Salomidi, M., Manousakis, L., Kallergis, M., Graham, M.H., Kinlan B., Mystikou, A., Žuljević, A., Nikolic, V., Gerakaris, V., Katsaros, C. & Panayotidis, P.** 2019: New records of the rare deep-water alga *Sebdenia monnardiana* (Rhodophyta) and the alien *Dictyota cyanoloma* (Phaeophyceae) and the unresolved case of deep-water kelp in the Ionian and Aegean Seas (Greece). — *Botanica Marina* 62(6): 577–586. <https://doi.org/10.1515/bot-2019-0033> Niko Johansson on aloittanut väitöskirjaopintonsa Luomuksessa syyskuussa Jouko Rikkisen ja Ulla Kaasalaisen ohjauksessa tutkien neula- ja nuppiakalien leviämisiä.
- Kurtto, A.** 2019: Mäkituiskun ja punasolmuksen Pelkosenniemenellä (SoL). — *Lutukka* 35(3): 92–93.
- Kurtto, A.** 2019: Erikoisia kissankelloja Hollolassa (EH). — *Lutukka* 35(3): 95.
- Kurtto, A. & Helynranta, L.** 2019: Taigan taikaa – myyräporras Jyväskylän Korpilahdella ja muualla. — *Lutukka* 35(3): 83–91.

- Kurtto, A., Lampinen, R., Piirainen, M. & Uotila, P.** 2019: Uusi luettelo Suomen putkilokasveista. — *Lutukka* 35(3): 72.
- Miranto, M., Väre, H. & Hyvärinen, M.** (eds.) 2019: *Delectus Seminum*. List of seeds and spores available in 2019. 22 p. — Botany Unit, Finnish Museum of Natural History LUOMUS, University of Helsinki.
- Piippo, S. & Koponen, T.** 2019: Suomen Sammaleura ry:n kevätretki 2018 Porkkalaan. — *Bryobrotherella* 22: 59–61.
- Piirainen, M.** 2019: Lutukka muuttuu ilmaiseksi ja sähköistyy. — *Lutukka* 35(3): 66.
- Piirainen, M.** 2019: Suomen karhunköynnöksistä. — *Lutukka* 35(3): 73–76.
- Sennikov, A.N.** 2019: Personalities of Russian amateur botany, 2. Alexander Mikhailovich Polilov (1869–?), a forgotten plant collector in Russian Lapland, and his collection of *Hieracium pasense*. — *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica* 95: 122–130. <https://journal.fi/msff/article/view/88155>
- Stenroos, S., Pino-Bodas, R. & Ahti, T.** 2019: Corrigenda. *Rexiella*, a new name for *Rexia* S. Stenroos, Pino-Bodas & Ahti (2018), non *Rexia* D.A. Casamatta, S.M. Gomez & S.R. Johansen (2006). — *Cladistics* 36(5): 603.
- Tarasova, V.N., Ahti, T., Vitikainen, O., Sonina, A.V. & Myllys, L.** 2019: The revision of lichens, lichenicolous and non-lichenized fungi from the Vodlozersky National Park (Republic of Karelia, Russia) in the Herbarium of the Botanical Museum, University of Helsinki. — *Novosti Sistematiki Nizshikh Rastenii* 53(2): 337–348.
- Wasowicz, P., Sennikov, A.N., Westergaard, K.B., Spellman, K., Carlson, M., Gillespie, L.J., Saarela, J.M., Seefeldt, S.S., Bennett, B., Bay, C., Ickert-Bond, S. & Väre, H.** 2019: Non-native vascular flora of the Arctic: Taxonomic richness, distribution and pathways. — *Ambio* <https://doi.org/10.1007/s13280-019-01296-6>
- Vesala, R., Arppe, L. & Rikkinen, J.** 2019: Caste-specific nutritional differences define carbon and nitrogen fluxes within symbiotic food webs in African termite mounds. — *Scientific Reports* 9: 16698 (2019) <https://doi.org/10.1038/s41598-019-53153-x>
- Väre, H.** 2019: Synopsis of indigenous willows in Finland. — *Skvortsovia* 5(3): 11–32.

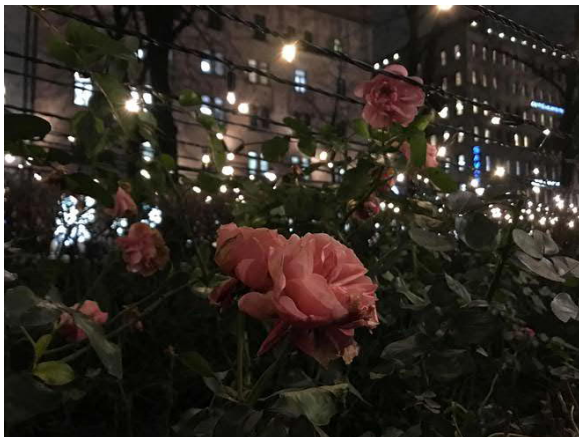

Delectus Seminum 2019

Kasvitieteen yksikkö julkaisi 22.11. siemenvaihtoluettelon *Delectus Seminum* 2019 (ks. Uusia julkaisuja). Se sisältää 122 erää Suomesta vuosina 2014–2019 kerättyjä siemeniä ja itiöitä sekä parananjättilumpeen kokoelmakasvihuoneista. Luettelo julkaistiin sähköisenä Luomuksen kotisivuilla <http://luomus.fi/en/delectus-seminum>. Tämän lisäksi luettelosta otetaan 25 kappaleen painos. Luettelo toimitetaan joko sähköisessä tai painetussa muodossa noin 200 vaihtokumppanille.

Siemeniä opetukseen ja tutkimukseen puutarhojen siemenvaihdon kautta

Kasvitieteen yksikkö välittää tutkijoille ja opettajille, luovutussopimusta vastaan ja maksutta, siemeniä puutarhojen kansainvälisen siemenvaihdon kautta. Yksikön oman tarjonnan lisäksi (kts. *Delectus Seminum* 2019) siemeniä voidaan tilata eri puolilla maapalloa sijaitsevista kasvitieteellisistä puutarhoista, arboretumeista ja tutkimuslaitoksista. Siemenistä kiinnostuneet tutkijat voivat olla yhteydessä kokoelmakoordinaattori Mari Mirantoon hortus.botanicus@helsinki.fi. — *Mari Miranto*

Esiintymisiä

Launis, Annina: *Puhetta monimuotoisuudesta*. #muutos-lehden tapahtuma, Helsinki, Tiedekulma, 15.11.

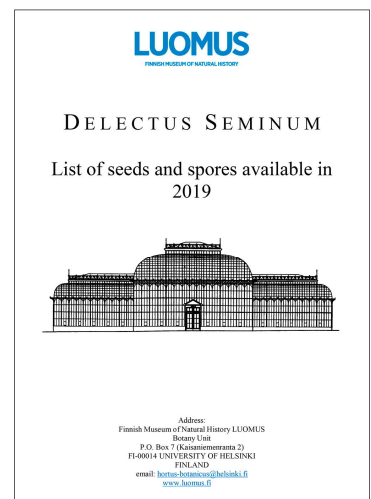
Väre, Henry: *Ruusut kukkivat keskellä marraskuista Esplanadia – ”Poloiset luulevat, että talvi meni”*. Haastattelu, *Helsingin Sanomat*, 27.11.

Väre, Henry: *Balkanin reliktit*. Esitys, Dendrologian Seuran *Aesculus*-seminaari, Helsinki, Tieteiden Talo, 29.11.

Esplanadin ruusut kukkivat valonauhojen alla. Kuva Vilma Ikola / HS

Thaimaalaiden vierailu kasvimuseossa

Thaimaalaisia vierailijoita kävi tutustumassa Kasvimuseoon 6.11. Ryhmässä oli toistakymmentä henkeä Thaimaan suurlähetystöstä ja maan suurimman öljy-yhtiön (PTT Global Chemical, GC) edustajia. Museomestari **Ari Taponen** isännöi ja opasti vierailua.

Etusivu Pinkat PBIO-178 Suomen uhanalaiset kasvit

PBIO-178 Suomen uhanalaiset kasvit

Tämä pinkka esittelee PBIO-178 -omatoimikursin vaativuusiin kuuluvat lajit (Henry Väre & Jouko Rikkinen 2019, lajistia, suositushjeet ja verkkotietä Moodlessa). Kokonaisuus täydentää muiden lajintuntemuskurssien lajivalikoimaa uhanalaisten lajiston osalta. Tämän kokonaisuuden opiskelemissa tunnetuissa Suomessa uhanalaissiksi luokitellut puukasvit (335 laisuna) ja omat perustiedot niiden ekologiasta, levinneisyydestä ja suojelutuksesta!

Pinkan kuulumisia

Lajintuntemuksen oppimisympäristö Pinkan sisältö on täydentynyt syksyn kuluessa! Esimerkiksi Suomen uhanalaiset kasvit -kurssia (PBIO-178) tukeva lajitkokonaisuus on julkaistu pinkka.helsinki.fi/pinkat/#/pinkkas/14 ja Helsingin yliopiston Taitan tutkimusaseman ympäristön kasvilajistoa esittävään pinkkaan on lisätty satoja uusia kuvia pinkka.helsinki.fi/pinkat/#/pinkkas/9. Kaikki Pinkan kuvat saa näkyviin myös Suomen Lajitietokeskuksen portaalin kautta. — Jouko Rikkinen

Termite-studies in Tsavo

Risto Vesala, Laura Arppe and Jouko Rikkinen continued research on the ecology of fungus-growing termites 2.–19.11. in the Tsavo Ecosystem, Kenya. Several nests were excavated and hundreds of new samples were collected for stable isotope analysis. We also organized a Termite Workshop for rangers of Taita Hills Wildlife Sanctuary and LUMO Community Wildlife Sanctuary. It was great to share new findings with local friends and collaborators! — Jouko Rikkinen

Sampling a small termite nest near Kasigau Road. Photos J. Rikkinen.

Puutarhan ystävät

Kasvitieteellisen puutarhan ystäväyhdistyksen hallitus vaihtuu vuodenvaihteessa ja pois jäävät Pirkko Piirainen (rahastonhoitaja) ja Satu Tegel. Uusia jäsen on Juha Raisio ja uusi varajäsen Vanamo Salo. Tässä uuden hallituksen kokoonpano vuodelle 2020: Kurt Fagerstedt (puheenjohtaja), Paula Kiuru (varapuheenjohtaja), Henriette Kress (rahastonhoitaja), Oili Pentinsaari (sihteeri), Pertti Pehkonen, Pertti Pyhtilä ja Juha Raisio (jäseniä), Jukka Petänen ja Vanamo Salo (varajäseniä).

Kuvat LH

Joulutervehdys Puutarhan ystävien havukranssipajasta 12.12.

Botanicum 1/2020 ilmestyy tammikuussa.
Rauhallista joulua!